

Addendum: Aanvullend ecologisch onderzoek *Van Goghstraat te Arnhem*

Dit rapport is gedrukt op
100% FSC-papier

september 2024
rapportnummer: 231823

Colofon

Titel:

Addendum:

Aanvullend ecologisch onderzoek

Van Goghstraat te Arnhem

In opdracht van:

VVE Van Goghstraat, J. Israëlslaan en J. Vethstraat

Vlamoven 34

6826 TN Arnhem

Contactpersoon: [REDACTED]

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek

Ruiterweg 8

7152 DE EIBERGEN

T 0544-350297

M 06-[REDACTED]

E info@ecochore.nl

I www.ecochore.nl

Onderzoeksgroepen:

Vleermuizen en vogels

Onderzoeksmethodiek:

Auditieve (batdetector Pettersson D240x, D500x, batlogger M en Anabat Walkabout), visuele inspectie en territoriumkartering

Auteur:

Collegiale toetsing:

[REDACTED]

[REDACTED]

Datum:

september 2024

Status:

definitief

Foto voorzijde:

huismus, gewone dwergvleermuis
gierzwaluw en plangebied

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Ecochore Natuurtechniek is onderdeel van de JIVO groep.

INHOUD

---

1. AANLEIDING EN DOEL	1
2. INVENTARISATIEOPZET	2
2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK	2
2.2 VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE	4
2.3 GEPLANDE WERKZAAMHEDEN	5
3. ONDERZOEKSRESULTATEN	6
3.1 VLEERMUIZEN	6
3.1.2 NAZOMERONDERZOEK – BALTS-/PAARPERIODE	6
3.2 HUISMUS EN GIERZWALUW	6
3.3 OVERIGE SOORTEN	7
4. TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	8
4.1 ALGEMEEN	8
4.2 INGREEP	9
4.3 EFFECTEN EN TOETSING WET NATUURBESCHERMING	9
4.3.1 VLEERMUIZEN	9
4.3.2 COMPENSERENDE EN MITIGERENDE MAATREGELEN	9
4.3.3 HUISMUS EN GIERZWALUW	10
4.3.4 COMPENSERENDE EN MITIGERENDE MAATREGELEN	10
5. CONCLUSIE	11
GERAADPLEEGDE BRONNEN	12
BIJLAGEN	13
BIJLAGE 1 – VERSPREIDINGSKAART VLEERMUIZEN	14
BIJLAGE 2 – VERSPREIDINGSKAART GIERZWALUW	15
BIJLAGE 3 – VERSPREIDINGSKAART HUISMUS EN KAUW	16
BIJLAGE 4 - TOELICHTING OMGEVINGSWET	17

1. AANLEIDING EN DOEL

Aan de Van Goghstraat te Arnhem is VVE Wiendels voornemens planmatig onderhoud uit te voeren. De werkzaamheden aan deze woningen zullen onder andere bestaan uit het vernieuwen van een deel van de buitenschil van de woningen, waardoor een afweging ten aanzien van beschermde soorten noodzakelijk is.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die is opgenomen in de Omgevingswet, is in augustus 2023 een quickscan natuuronderzoek op de locatie uitgevoerd voor het in kaart brengen van mogelijke effecten op flora en fauna¹. Middels deze quickscan is een indruk verkregen van de mogelijke waarden van het gebied voor flora en fauna. Uit de onderzoeksgegevens bleek dat er met betrekking tot vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen te weinig gedetailleerde gegevens voorhanden waren om een gefundeerde uitspraak te kunnen doen welke gevolgen de geplande werkzaamheden hebben op betreffende soortgroepen.

Om de functie van het gebied voor deze soortgroepen in kaart te kunnen brengen is nader onderzoek uitgevoerd in de periode augustus 2023 – juli 2024. Hierbij zijn verspreid over het zomerhalfjaar verschillende inventarisaties uitgevoerd door deskundigen op het gebied van de te inventariseren soorten.

Onderliggend rapport is opgesteld als addendum bij het opgestelde quickscanrapport. Voor algemene beschrijvingen en afwegingen van overige soortgroepen wordt naar de betreffende quickscanrapportage verwezen.

Tijdens het aanvullend ecologische onderzoek in 2023 en 2024, is als doel gesteld de volgende vragen te kunnen beantwoorden:

- Welke (beschermde) soorten maken gebruik van de locatie;
- Welke functie heeft het gebied voor betreffende soorten;
- Wordt bij uitvoer van de ingreep de Omgevingswet overtreden.

Deze rapportage beschrijft de bevindingen van het aanvullend ecologisch onderzoek.

---

¹ Gelderblom, J. 2023. Quickscan natuuronderzoek Van Goghstraat Arnhem. Rapportnummer: 231805. Ecochore Natuurtechniek.

2. INVENTARISATIEOPZET

Tijdens verschillende veldbezoeken in 2023 en 2024 is het plangebied geïnventariseerd op vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van de (mogelijk) aanwezige soorten (zie tabel 1). Gezien de grootte van het plangebied en de onderzoeksinspanning, wordt verwacht dat er geen soorten en essentiële functies zijn gemist.

In onderstaande tabel zijn de specificaties van de onderzoeksmomenten weergegeven. Tijdens alle onderzoeksmomenten is gezocht naar aanwijzingen van aanwezigheid van de te onderzoeken beschermde soorten. In de tabel is in de laatste kolom weergegeven welke soortgroep en functie als basis van de betreffende onderzoeksronde diende.

Bezoekdata	Starttijd	Weergesteldheid	Hoofdonderzoek
23-04-2024	ochtend	bewolking 5/8, droog, windkracht 2 Bft, 10 °C	huismus
08-05-2024	ochtend	bewolking 7/8, droog, windkracht 1 Bft, 13 °C	huismus
23-05-2024	21.34	bewolking 2/8, droog, windkracht 1 Bft, 16 °C	gierzwaluw en vleermuizen – kraam/zomer
25-05-2024	21.37	bewolking 0/8, droog, windkracht 1 Bft, 15 °C	gierzwaluw en vleermuizen – kraam/zomer
17-06-2024	21.57	bewolking 5/8, droog, windkracht 2 Bft, 16 °C	gierzwaluw en vleermuizen – kraam/zomer
30-05-2024	03.21	bewolking 5/8, droog, windkracht 2 Bft, 10 °C	vleermuizen – kraam/zomer
05-07-2024	21.25	Bewolking 8/8, motregen kort, windkracht 1 Bft, 17°C	gierzwaluw
23-08-2023	20.30	bewolking 4/8, droog, windkracht 1 Bft, 21 °C	vleermuizen – balts
18-09-2023	21.15	bewolking 7/8, droog, windkracht 2 Bft, 19 °C	vleermuizen – balts

Tabel 1: Bezoekdata en weersgesteldheid. Het veldwerk is uitgevoerd door: [REDACTED] en ecologen van NL-Adviseurs.

2.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Iedere dier- en plantengroep heeft een eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Hieronder wordt de onderzoeksmethode van de onderzochte groepen beschreven, zoals uitgevoerd in het plangebied dat is weergegeven in figuur 1.

Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragsingsfunctie (type: Pettersson D240x, D500x, Batlogger M en Anabat Walkabout) is de echolocatie, die vleermuizen uitzenden, voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt. Door middel van de computerprogramma's Batsound, Batexplorer en Kaleidoscoop, is een nadere analyse uitgevoerd. Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek

gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanstelling en gebiedsgebruik. De voorzomerbezoeken zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van eventuele kraam- en zomerverblijven. Hiervoor zijn zowel enkele avondbezoeken als een ochtend- en nachtbezoek uitgevoerd. De meeste bezoeken zijn lopend en postend bij de woningen uitgevoerd.

Tijdens de nazomerronden lag de nadruk op het in kaart brengen van balts- en paarlocaties en indicaties voor winterverblijven. Het ochtendbezoek is uitgevoerd vanaf enkele uren voor zonsopkomst tot zonsopkomst.

De avondbezoeken in het voorjaar zijn gestart ruim voor zonsondergang tot enkele uren hierna. De bezoeken in augustus en september zijn in de nachtelijke uren uitgevoerd, waarbij 1 onderzoek minimaal 1 uur na zonsondergang is gestart en gedurende een groot deel van de nachten binnen het plangebied onderzoek is uitgevoerd. Hierbij is 1 extra bezoek gebracht waarbij gestart is vanaf zonsondergang. De gebruikte methoden zijn gebaseerd op het vleermuisprotocol 2021 zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureau, Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging.

Vogels – huismus en gierwaluw

Voor deze groepen is gericht onderzoek uitgevoerd naar vaste rust- en verblijfplaatsen (nestlocaties) van huismus en gierwaluw. Het onderzoek is uitgevoerd middels een visuele en auditieve inventarisatie, waarbij gebruik is gemaakt van verrekijkers en indien nodig een spiegeltje, endoscoop en geluidsnabootsing.

Voor huismussen is gezocht naar territoriale mannetjes of nestindicerend gedrag zoals slepen met nestmateriaal, voervluchten of jonge vogels in directe relatie tot de gebouwen. Voor gierwaluw is gekeken naar dieren die roepend langs de woningen vliegen (gieren) en 's avonds hun nestplaatsen opzoeken in de te onderzoeken projectwoningen. Voor deze soort is vanaf circa een uur voor zonsondergang tot minimaal een half uur na zonsondergang gepost. Gedeeltelijk is dit gecombineerd met het vleermuisonderzoek in de avonduren.

In het onderzoek is beoordeeld of nestlocaties aanwezig zijn en welke consequenties de werkzaamheden hebben op de feitelijke locaties en het duurzaam voortbestaan van de lokale populatie en individuen.

Voor de onderzochte vogelsoorten geldt een uitgebreide toetsing indien broedlocaties worden aangetast. Deze toetsing wordt gehanteerd bij aanvragen voor ontheffingen of omgevingsvergunningen. Door het uitgevoerde onderzoek kunnen de volgende vragen beantwoord worden.

Beoordelingskader:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de vaste voortplantingsplaats en rust- en/of verblijfplaats aangetast door de voorgenomen activiteiten?
- Is er een wettelijk belang? Eén van de volgende belangen moet gelden:
  - ☐ bescherming van flora en fauna (b)
  - ☐ veiligheid van het luchtverkeer (c)
  - ☐ volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Is er een andere bevredigende oplossing voor de volgende zaken:
  - ☐ de locatie
  - ☐ de inrichting op de locatie
  - ☐ de wijze van uitvoering van de werkzaamheden.

🌿 Komt de gunstige staat van instandhouding van de landelijke populatie niet in gevaar?

Deze onderzoeksvragen zijn opgesteld door het voormalige ministerie van EL&I en beschreven in de soortenstandaards van betreffende soorten. Sinds juli 2017 zijn de soortenstandaard vervangen door kennisdocumenten per diersoort. In deze soortenstandaards/kennisdocumenten is eveneens de onderzoeksinspanning geformuleerd om gefundeerde uitspraken te kunnen doen omtrent aan- of afwezigheid en functionaliteit van het gebied voor betreffende soorten. Het uitgevoerde onderzoek is op deze soortenstandaards, in combinatie met de broedvogelmonitoringshandleiding van SOVON, gebaseerd. De huidige kennisdocumenten zijn vrij via internet verkrijgbaar via <https://www.bij12.nl/>.

Figuur 1: Ligging van het plangebied: links de ligging binnen de regio en rechts de ligging in de directe omgeving (binnen groene lijnen ligt de ligging van de omgeving van het plangebied en binnen de rode lijnen het globale plangebied). Bron luchtfoto's: Google Earth.

2.2 VOLLEDIGHEID INVENTARISATIE

Het onderzoek is volgens de genoemde protocollen uitgevoerd. Een inventarisatie blijft echter uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Omgevingswet vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht, zie kader bijlage 2) van de Omgevingswet. Wat betreft het (voor)onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Wel moet hierbij worden opgemerkt dat de houdbaarheid van verspreidingsgegevens aan een maximale periode zijn gebonden. Voor de verspreidingsgegevens van beschermde hanteert de Omgevingswet een bruikbaarheidsperiode van maximaal 3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en moet beoordeeld worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch verandert, waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecooloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd in augustus 2023-juli 2024. Het onderzoek is conform het vleermuisprotocol 2021 uitgevoerd. Gedurende de meeste onderzoekmomenten is eveneens een stationaire batlogger M gebruikt om de trefkans op vleermuizen te vergroten en de aanwezigheid op specifieke plekken meer gefundeerd te kunnen beschrijven.

Door het uitvoeren van verschillende avond-, nacht- en ochtendbezoeken, aangevuld met het gebruik van een batlogger M naast de standaard batdetectors om zo een maximale trefkans te verkrijgen kan, gezien de onderzoeksinspanning en de verkregen verspreidingsgegevens, worden gesteld dat er een volledig beeld is gekregen van de functies van het gebied voor alle soorten vleermuizen.

2.3 GEPLANDE WERKZAAMHEDEN

Aan de Van Goghstraat te Arnhem is VVE Wiendels voornemens groot onderhoud uit te voeren aan 3 woonblokken. Deze werkzaamheden zullen onder andere bestaan uit:

- dakpannen verwijderen/afvoeren;
- panlatten verwijderen/dakbeschot aanhelen;
- damp open/waterkerende folie aanbrengen;
- panlatten aanbrengen;
- nieuwe pannen aanbrengen;
- lood vervangen (schoorstenen/dakkapellen);
- schoorstenen voegen en -kop behandelen;
- kraaienkappen aanbrengen;
- zinken goten vervangen;
- dakbedekking vervangen platte daken woningen;
- vervangen van voegwerk.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ingrepen*. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Wet Natuurbescherming (hoofdstuk 4) gebaseerd.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het onderzoek weergegeven. De verspreidingskaarten van de aangetroffen soorten en gebiedsfuncties is opgenomen in bijlage 1 t/m 3. In het volgende hoofdstuk (4) worden de wettelijke consequenties en aanbevelingen gegeven.

3.1 VLEERMUIZEN

Tijdens het onderzoek is 1 vleermuissoort aangetroffen:

 Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

3.1.1 VOORZOMERONDERZOEK - KRAAMPERIODE

Tijdens alle onderzoeksmomenten zijn gewone dwergvleermuizen vanaf zonsondergang in en rondom het projectgebied aangetroffen. Met name rondom de laanbomen, grenzend aan het projectgebied, wordt door meerdere gewone dwergvleermuizen gedurende de onderzoeksmomenten gefoerageerd.

Tijdens het voorzomeronderzoek zijn er aan de achterzijde van de projectwoningen enkele foeragerende individuen (3-5 gewone dwergvleermuizen) vastgesteld. Deze waren allen niet afkomstig vanuit de projectwoning en hebben geen binding met het onderzochte plangebied. Binnen het onderzoeksgebied is 1 zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis aanwezig aangetroffen aan de Van Goghstraat nummer 42. Dit verblijf bevindt zich achter een van de gevelpannen.

Overige vleermuissoorten zijn tijdens het voorzomeronderzoek niet aangetroffen.

3.1.2 NAZOMERONDERZOEK – BALTS-/PAARPERIODE

Tijdens het najaarsonderzoek is in de directe omgeving van het plangebied een enkele maal een baltsend mannetje van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Doordat gewone dwergvleermuizen baltsvluchten uitvoeren en daardoor in een vrij ruim gebied kunnen worden aangetroffen, is het exact bepalen van de paarlocatie van gewone dwergvleermuizen in het veld in veel gevallen niet mogelijk. Hierom is met behulp van nachtcamera's de baltsvlucht zo goed mogelijk in kaart gebracht. Hierbij is met name gelet op gedrag dat de locatie van een paarverblijf kon bevestigen zoals vluchten dicht langs geschikte gevels, aantikkende en lokkende mannetjes en inkruipende of stationaire dieren. Aan de hand van deze waarnemingen is de locatie van de paarverblijven zo goed mogelijk ingeschat. Gezien de baltsvlucht, die zelden in de buurt van de projectwoningen kwam, kan worden aangenomen dat dit individu geen paarverblijf in de te onderzoeken gebouwen had.

Overige vleermuissoorten zijn tijdens het nazomeronderzoek niet aangetroffen.

3.2 HUISMUS EN GIERZWALUW

Van huismussen zijn binnen het plangebied verspreid over de drie woonblokken 6 nestlocaties aangetroffen. De waarnemingen hebben betrekking op zingende mannetjes in de dakgoten. De nestlocaties bevinden zich onder de dakpannen.

Er zijn 11 nestlocaties van gierzwaluwen binnen het plangebied aangetroffen. De locaties bevinden zich voornamelijk aan de kopse gevels onder de pannen. Op 2 locaties waren jongen aanwezig tijdens een van de veldbezoeken. Er werden 2 locaties net buiten het plangebied aangetroffen. De in het plangebied aanwezige nestkasten waren niet in gebruik.

3.3 OVERIGE SOORTEN

Tijdens de veldbezoeken zijn er van overige soorten enkele waarnemingen verricht. In een van de schoorstenen werd een broedlocatie van een kauw vastgesteld. Vaste verblijfplaatsen van overige soorten zijn in de woningen niet bekend geworden.

4. TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

4.1 ALGEMEEN

Als gevolg van de voorgenomen ingreep in het plangebied kunnen er schadelijke handelingen optreden die leiden tot een vergunningsplichtige handeling. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Omgevingswet en/of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Omgevingswet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van omgevingsvergunningen.

Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Wet natuurbescherming uit 2017. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- Artikel 11.37 Bal
- Artikel 11.46 Bal
- Artikel 11.54 Bal

Artikel 11.37 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts een omgevingsvergunning mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 11.46 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage VI van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een omgevingsvergunning noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor omgevingsvergunning wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als *strikt beschermde* soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 11.54 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van omgevingsvergunning of is nader onderzoek en omgevingsvergunning noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 3.

4.2 INGREEP

Aan de projectwoningen zijn de onderstaande renovatiewerkzaamheden gepland die betrekking hebben op de buitenschil van de woningen:

- Renovatie kapconstructie
- Vervanging goten
- Gevelrenovatie

4.3 EFFECTEN EN TOETSING WET NATUURBESCHERMING

In het kader van de Omgevingswet is getoetst aan verschillende artikelen. Met name de onderstaande artikelen zijn hierbij van toepassing.

- Artikel 11.37 lid 2 (Bal), verbiedt onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van soorten van de Europese Vogelrichtlijn.
- Artikel 11.46 lid 1 b en d (Bal) verbiedt onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen en het opzettelijk verstoren van soorten van de Europese Habitatrichtlijn.

Gezien het bovenstaande, de voorgenomen werkzaamheden en de middels het quickscan natuuronderzoek ingeschatte mogelijkheden voor beschermde soorten, was het uitgevoerde onderzoek vooral gericht op het in kaart brengen van mogelijk aanwezige vaste verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en vleermuizen.

4.3.1 VLEERMUIZEN

In de te renoveren woning is de volgende verblijfplaats aangetroffen:

- 1 zomerverblijf gewone dwergvleermuis

De verblijfplaats is zeer waarschijnlijk toegankelijk via een van de gevelpannen. De voorgenomen werkzaamheden, zoals volledige dakrenovatie en herstellen van de buitenmuren hebben een verstrend effect en resulteren mogelijk in het permanent ongeschikt raken van de verblijfplaats. Hierdoor is een vergunning en het treffen van mitigerende maatregelen noodzakelijk. Voor het aanvragen van een vergunning dient eveneens een projectplan/ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin worden de compenserende en mitigerende maatregelen beschreven.

4.3.2 COMPENSERENDE EN MITIGERENDE MAATREGELEN

Doordat het aantal verblijfplaatsen tijdens en na de renovatie niet mag afnemen, is het noodzakelijk om vooraf te zoeken naar mogelijkheden voor alternatieve verblijfplaatsen. Hierbij kan gedacht worden aan tijdelijke vleermuiskasten in de directe omgeving. In verband met gewinning dienen deze tijdelijke verblijfplaatsen circa 6 maanden in het actieve seizoen (april-oktober) aanwezig te zijn, voordat de bestaande verblijfplaatsen kunnen worden verwijderd. Tijdens de renovatie zullen nieuwe, permanente verblijfplaatsen moeten worden gecreëerd in de projectwoning. Voor vervangende verblijfplaatsen dient een factor 4 te worden gehanteerd. Ook zullen voorafgaand aan de daadwerkelijke renovatie werende maatregelen getroffen moeten worden om eventueel aanwezige vleermuizen passief te verjagen. Bovenstaande maatregelen zijn afhankelijk van de exacte methode van uitvoering en mogelijkheden bij de projectwoning. Dit dient te worden uitgewerkt in het ecologisch werkprotocol.

4.3.3 HUISMUS EN GIERZWALUW

In de projectwoningen zijn 6 nestlocaties van huismussen en 11 nestlocaties van gierzwaluwen vastgesteld. Door de geplande werkzaamheden worden deze nestlocaties aangetast en/of onbereikbaar. Indien hiervan sprake is, is een vergunningsaanvraag en het treffen van mitigerende maatregelen noodzakelijk. Voor het aanvragen van een vergunning dient eveneens een projectplan/ecologisch werkprotocol te worden opgesteld. Hierin worden de compenserende en mitigerende maatregelen beschreven.

4.3.4 COMPENSERENDE EN MITIGERENDE MAATREGELEN

Doordat het aantal verblijfplaatsen voor beide soorten tijdens en na de renovatie niet mag afnemen, is het noodzakelijk om vooraf te zoeken naar mogelijkheden voor alternatieve verblijfplaatsen. Hierbij kan gedacht worden aan tijdelijke gierzwaluw- en huismuskasten in de directe omgeving. In verband met gewenning moeten deze tijdelijke verblijfplaatsen voor huismussen minimaal 2 maanden aanwezig zijn, voordat de bestaande verblijfplaatsen kunnen worden verwijderd. Alternatieve voor de gierzwaluw moeten voor de start van het broedseizoen beschikbaar zijn (medio april).

Tijdens de renovatie zullen nieuwe, permanente verblijfplaatsen moeten worden gecreëerd in de projectwoning. Voor vervangende verblijfplaatsen dient voor huismus een factor 2 te worden gehanteerd. Voor gierzwaluw geldt dat er binnen het plangebied 3 alternatieven aangeboden moeten worden. Als dit niet mogelijk is, dan moeten de alternatieve nestplaatsen ook elders (buiten de invloed van de werkzaamheden) aangeboden worden. Ook hiervoor geldt dat er minimaal 3 alternatieve nestplaatsen aangeboden moeten worden (bron: Kennisdocument Gierzwaluw).

Ook zullen voorafgaande aan de daadwerkelijke renovatie werende maatregelen getroffen moeten worden om eventueel aanwezige gierzwaluwen en huismussen passief te verjagen. Bovenstaande maatregelen zijn afhankelijk van de exacte methode van uitvoering en mogelijkheden bij de projectwoningen. Dit dient te worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol.

5. CONCLUSIE

Dit addendum is geschreven als aanvulling op een quickscanonderzoek, zoals in de inleiding is aangegeven. Tijdens het aanvullende onderzoek is onderzoek verricht naar de functie van het plangebied voor vleermuizen, huismus en gierzwaluw.

Vleermuizen

In de onderzochte projectwoningen is 1 zomerverblijf van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Door de geplande werkzaamheden is sprake van verstoring en mogelijke schade aan de verblijfplaats. Hierdoor is het aanvragen van een vergunning en het treffen van mitigerende maatregelen noodzakelijk voordat de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

Huisumus en gierzwaluw

In de onderzochte projectwoningen zijn 6 nestlocaties van huismus en 11 van gierzwaluw vastgesteld. Door de geplande werkzaamheden is sprake van verstoring en mogelijke schade aan de nestlocaties. Voor deze aanwezige vaste verblijfplaatsen is een vergunning noodzakelijk.

Voor beide soorten zullen ruim voor de uitvoering mitigerende maatregelen moeten worden getroffen ter mitigatie van de aangetroffen verblijfplaatsen en dienen permanente voorzieningen te worden aangebracht tijdens de werkzaamheden. Deze maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol te worden uitgewerkt. Dit protocol kan als projectplan ter onderbouwing van de vergunningsaanvraag worden gebruikt. Voor de overige soorten zijn geen maatregelen noodzakelijk.

Volledigheid onderzoek

Op de planlocatie zijn enkele natuuronderzoeken uitgevoerd. Samen geven deze onderzoeken een goed en volledig beeld van de aanwezigheid van (strikt) beschermde soorten. Aan de hand van de bevindingen van de onderzoeken, de samenstelling van de aangetroffen soorten en de onderzoeksinspanningen, kan worden gesteld dat er geen beschermde soorten met een essentiële binding met de planlocatie zijn gemist. Hierdoor kan het natuuronderzoek ten aanzien van vleermuizen, huismus en gierzwaluw als volledig worden beschouwd.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

H. Limpens et al. (1997). Atlas van de Nederlandse Vleermuizen – Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.

BIJ12 (2017). Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Opgehaald van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>.

BIJ12 (2023). Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Geraadpleegd van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/Kennisdocument-Huisumus.pdf>.

BIJ12 (2023). Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Geraadpleegd van <https://www.bij12.nl/wp-content/uploads/2023/11/Kennisdocument-Gierzwaluw.pdf>.

Internetbronnen

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

BIJLAGEN

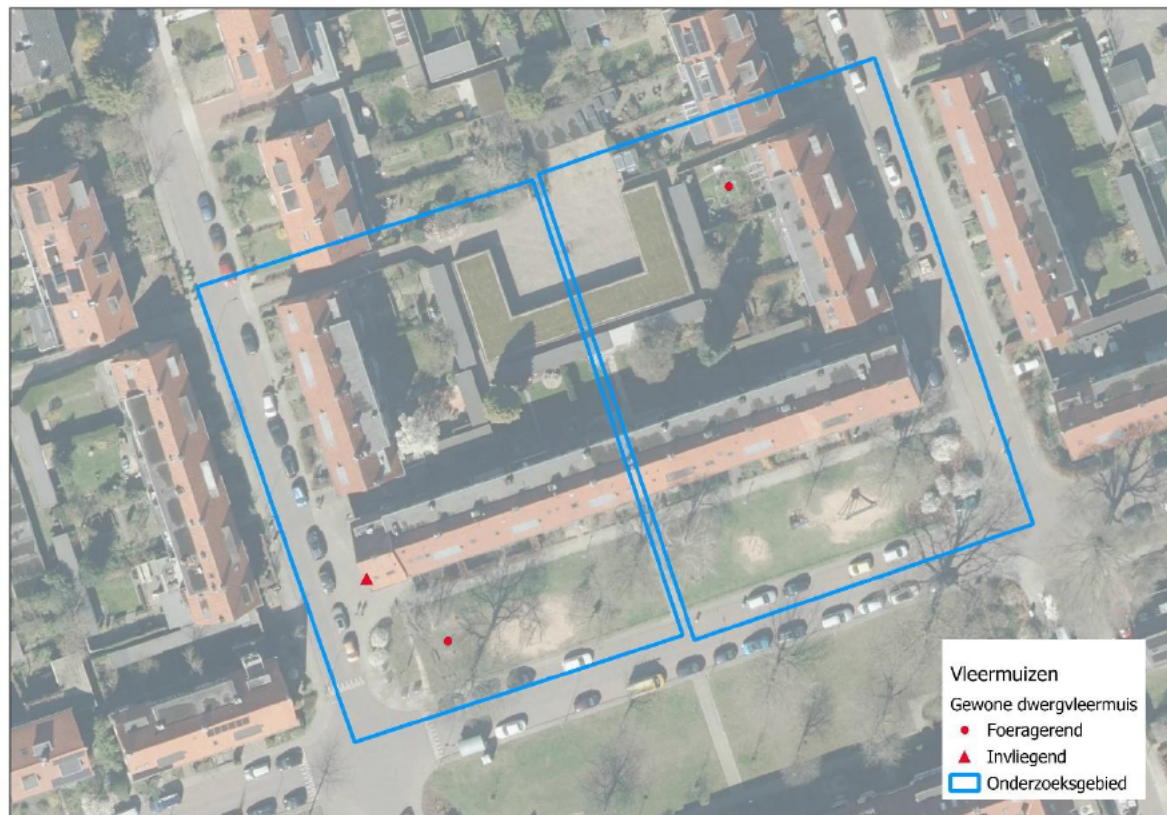
Bijlage 1: Verspreidingskaart vleermuizen

Bijlage 2: Verspreidingskaart gierzwaluw

Bijlage 3: Verspreidingskaart huismus

Bijlage 4: Toelichting Wet Natuurbescherming – soortenbescherming

BIJLAGE 1 – VERSPREIDINGSKAART VLEERMUIZEN

BIJLAGE 2 – VERSPREIDINGSKAART GIERZWALUW

BIJLAGE 3 – VERSPREIDINGSKAART HUISMUS EN KAUW

BIJLAGE 4 - TOELICHTING OMGEVINGSWET

Omgevingswet

AFDELING 2.6 BIJZONDERE TAKEN EN BEVOEGDHEDEN

§ 2.6.3 Bijzondere bevoegdheden natuur en landschap

Artikel 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen)

1. Onze Minister voor Natuur en Stikstof wijst ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn Natura 2000-gebieden aan en stelt daarbij instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vast.
2. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen en instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden vaststellen.
3. Onze Minister voor Natuur en Stikstof kan nationale parken aanwijzen.
4. Bij omgevingsverordening worden de gebieden aangewezen die behoren tot het natuurnetwerk Nederland.
5. Bij omgevingsverordening kunnen gebieden, met uitzondering van Natura 2000-gebieden of gebieden als bedoeld in het vierde lid, worden aangewezen als bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen.

AFDELING 5.1 DE OMGEVINGSVERGUNNING

§ 5.1.1 Verbodsbepalingen

Artikel 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet)

(In de Wet natuurbescherming artikel 2.7)

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
  - a. een afwijkkomgevingsplanactiviteit,
  - b. een rijksmonumentenactiviteit,
  - c. een ontgrondingsactiviteit,
  - d. een stortingsactiviteit op zee,
  - e. een Natura 2000-activiteit,
  - f. een jachtgeweeractiviteit,
  - g. een valkeniersactiviteit, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.
2. Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
  - a. een bouwactiviteit,
  - b. een milieubelastende activiteit,
  - c. een lozingsactiviteit op:
    - 1°. een oppervlaktewaterlichaam,
    - 2°. een zuiveringstechnisch werk,
  - d. een wateronttrekkingsactiviteit,
  - e. een mijnbouwlocatieactiviteit,
  - f. een beperkingengebiedactiviteit met betrekking tot:
    - 1°. een weg,
    - 2°. een waterstaatswerk,
    - 3°. een luchthaven,
    - 4°. een hoofdspoorweg, lokale spoorweg of bijzondere spoorweg,
    - 5°. een installatie in een waterstaatswerk,

- g. een flora- en fauna-activiteit, voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval.

§ 5.1.2 Reikwijdte aanvraag omgevingsvergunning en aanwijzing bevoegd gezag

Artikel 5.7 (aanvraag los of gelijktijdig)

1. Een aanvraag om een omgevingsvergunning kan naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking hebben.
2. Met het oog op een doelmatig waterbeheer wordt een omgevingsvergunning voor wateractiviteiten, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten als bedoeld in de artikelen 5.1 en 5.4.
3. Een omgevingsvergunning voor een activiteit waarbij de locatie van ondergeschikt belang is, wordt, in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen, los aangevraagd van de omgevingsvergunning voor andere activiteiten.
4. Een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit en een omgevingsvergunning voor een wateractiviteit, met uitzondering van een als wateractiviteit aan te merken beperkingengebiedactiviteit, worden gelijktijdig aangevraagd als:
  - a. die activiteiten betrekking hebben op dezelfde ippc-installatie, of
  - b. op die activiteiten de Seveso-richtlijn van toepassing is.
5. Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op aanvragen om wijziging van de voorschriften van een omgevingsvergunning.

Besluit kwaliteit leefomgeving

AFDELING 7.3 INSTRUCTIEREGELS MET HET OOG OP NATUURBESCHERMING

§ 7.3.1 Natuurnetwerk Nederland

Artikel 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland)

1. Bij omgevingsverordening worden de gebieden die het natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.44, vierde lid, van de wet, vormen, aangewezen en wordt de geometrische begrenzing daarvan vastgelegd.

Artikel 7.8 (beschermingsregime)

1. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk Nederland regels gesteld over:
  - a. regels in omgevingsplannen als bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, van de wet; en
  - b. projectbesluiten als bedoeld in artikel 2.23, eerste lid, aanhef en onder a, onder 4°, van de wet.
2. De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven.

Besluit activiteiten leefomgeving

AFDELING 11.1 ACTIVITEITEN MET MOGELIJKE GEVOLGEN VOOR NATURA 2000-GEBIEDEN OF BIJZONDERE NATIONALE NATUURGEBIEDEN

§ 11.1.1 Algemeen

Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000- gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
- b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
- c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
- d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;
- e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
- f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

AFDELING 11.2 ACTIVITEITEN MET BETREKKING TOT DIEREN OF PLANTEN IN HET WILD

§ 11.2.1 Algemeen

Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:

- a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

- a. voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van die locatie van:
    - 1°. van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de Vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
    - 2°. van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn;
    - 3°. dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en
    - 4°. voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;
  - b. als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
  - c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;
  - d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
  - e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
  - f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.
3. Voor de uitoefening van de jacht en activiteiten om populaties van in het wild levende dieren te beheren of om schade door dieren te bestrijden houdt deze plicht in ieder geval in, dat een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

Artikel 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren)

Een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt, voorkomt dat het dier onnodig lijdt.

§ 11.2.3 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning soorten habitatrichtlijn

Artikel 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen)

(In de Wet natuurbescherming artikel 3.5)

- 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:
  - a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
  - b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
  - c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren als bedoeld onder a;
  - d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.
- 2. Het verbod geldt niet als: a. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan artikel 16, eerste lid, van de Habitatrichtlijn; of b. de activiteit uitvoering geeft aan: 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en

tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

3. Onder de soorten, bedoeld in het eerste lid, onder a, worden niet begrepen de soorten, bedoeld in artikel 1 van de vogelrichtlijn.

§ 11.2.4 Flora- en fauna-activiteiten: omgevingsvergunning andere soorten

Artikel 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen) *(In de Wet natuurbescherming artikel 3.10)*

1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a; en
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

2. Het verbod geldt niet als:

- a. het gaat om het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis, of om het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- b. het verrichten van de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan en is voldaan aan de eisen die zijn opgenomen artikel 8.74I van het Besluit kwaliteit leefomgeving; of
- c. de activiteit deel uitmaakt van:
  - 1°. een instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de artikelen 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of artikel 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn; of
  - 2°. een passende maatregel als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Omgevingswet beschermd. Tijdens werkzaamheden of evenementen dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Omgevingswet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11.37 Bal. Voor deze soorten is geen vergunning nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 11.37 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

Boomvalk	(<i>Falco subbuteo</i>)
Buizerd	(<i>Buteo buteo</i>)
Gierzwaluw	(<i>Apus apus</i>)
Grote gele kwikstaart	(<i>Motacilla cinerea</i>)
Havik	(<i>Accipiter gentilis</i>)
Huismus	(<i>Passer domesticus</i>)
Kerkuil	(<i>Tyto alba</i>)
Oehoe	(<i>Bubo bubo</i>)
Ooievaar	(<i>Ciconia ciconia</i>)
Ransuil	(<i>Asio otus</i>)
Roek	(<i>Corvus frugilegus</i>)
Slechtvalk	(<i>Falco peregrinus</i>)
Sperwer	(<i>Accipiter nisus</i>)
Steenuil	(<i>Athene noctua</i>)
Wespandief	(<i>Pernis apivorus</i>)
Zwarte wouw	(<i>Milvus migrans</i>)

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

